

سه شنبه 23 اردیبهشت 1399 - 18 رمضان 1441 - 12 می 2020

انحصار چاپ اسکناس در ایران توسط بانک ملی ایران (1309 ش)

انحصار چاپ اسکناس، در ایران توسط بانک ملی ایران (1309 ش)، کشور فرانسه برای اولین بار پس از انقلاب کبیر خود، پول کاغذی را رواج داد. در ایران تا سال 1268 ش که بانک شاهنشاهی تشکیل شد، پول رایج کشور، مسکوک طلا و نقره بود. در آن سال نشر اسکناس در سراسر ایران منحصراً به بانک شاهنشاهی وابسته به انگلیس تعلق گرفت. دو سال بعد، اسکناس جدید بانک با سرلوحه فارسی و علامت شیر و خورشید و عکس ناصرالدین شاه قاجار و ذکر ارزش آن منتشر شد. مجموعاً بانک شاهنشاهی، چهل سال در ایران اسکناس منتشر کرد تا این که در 23 اردیبهشت 1309 ش، حق انتشار اسکناس از آن بانک سلب و در مقابل دویست هزار لیبره انگلیس، به بانک ملی ایران واگذار گردید. اسکناس‌های بانک ملی در سال 1310 ش منتشر شد و تا سال 1309 ش، رایج بود.

تعمیم و تنظیم اولاً، اسکناس‌نامه، راهنمایی و رانندگی در ایران (1330 ش)، آیین نامه رانندگی مجموعه قوانین و مقررات رانندگی است که هر راننده‌ای باید آن را مطالعه و در زمان رانندگی رعایت کند. متقاضیان دریافت گواهینامه رانندگی، باید قبل از امتحان عملی در آزمونی که معمولاً کتبی برگزار می‌شود، به پرسش‌هایی که از این آیین نامه طرح شده اند پاسخ دهند. در اردیبهشت ماه سال 1390 مجلس شورای اسلامی قانون جدید راهنمایی و رانندگی را به تصویب رساند. در این طرح مقررات سختی برای کنترل تردد کلیه وسایل نقلیه در سطح کشور در نظر گرفته شده است.

لغو نامه، کاپیتولاسیون در ایران پس از سوزی انقلاب اسلامی، (1358 ش)، کاپیتولاسیون عبارت است از وضع ناشی از قراردادهایی که دولت‌های زورمند و استعمارگر، خاصه در قرن نوزدهم به دول ضعیف تحمیل می‌کردند. به موجب آن قراردادهای، اتباع دولت‌های استعماری، پس از ورود به قلمرو دولت ناتوان، تحت حاکمیت دادگاه‌های دولتی متبوع خود باقی می‌ماندند و محاکم دولت ضعیف، حق محاکمه آنها را نداشتند. این قانون خفت بار پس از امضای عهدنامه ترکمنچای بین ایران و روسیه در زمان فتحعلی شاه قاجار اجرا شد و پس از مدتی کشورهای استعماری اسپانیا، فرانسه، آمریکا، انگلستان، آلمان، ایتالیا و چند کشور دیگر از جمله دولت عثمانی از ایران حق کاپیتولاسیون را به دست آوردند. کاپیتولاسیون موجب برتری و تقدم اتباع خارجی بر کشور می‌شد و باعث می‌گردید که رجال مملکت را به بیگانگان و قدرت قضایی و سیاسی آنان سوق دهد. در سایه این قانون ننگین، بیگانگان هرچه می‌خواستند به ایران وارد و یا از ایران خارج می‌کردند. این قانون، اصل حاکمیت و استقلال کشور را متزلزل می‌ساخت و به قوانین خارجی، اعتبار برون مرزی می‌بخشید. کاپیتولاسیون که در واقع از الحاق ماده واحده می‌خواستند به ایران وارد و یا از ایران خارج می‌کردند. این قانون، اصل به صورتی نیمه مخفی، ابتدا در مجلس سنا و سپس در 21 مهرماه 1343 شمسی در مجلس شورای ملی به تصویب رسید. امام خمینی(ره) در برابر این قانون ننگ‌آور و خفت‌بار، عکس‌العمل سختی نشان دادند و در تاریخ 4 آبان 1343 شمسی سخنرانی مهمی ایراد نمودند. سخنان حضرت امام، طوفانی عظیم در جامعه به پا کرد که رژیم انتظار آن را نداشت. لذا آن حضرت را در سیزدهم آبان همان سال دستگیر و به ترکیه تبعید کردند. سرانجام در ادامه مبارزات امام امت و امت امام، سه ماه پس از پیروزی انقلاب، به پیشنهاد هیئت وزیران و تصویب شورای انقلاب اسلامی، در بیست و سوم اردیبهشت ماه سال 1358 ش حق کاپیتولاسیون و امتیازات و ملحقات آن برای همیشه و به طور نهایی لغو شد.

اعلام آتش بس، میان جمع‌های آذربایجان و ارمنستان (1994 م)، پس از شکل‌گیری اتحاد جماهیر شوروی، مقامات مسکو بر این تصمیم مردد بودند که منطقه قره باغ که اکثر جمعیت آن را ارمنه تشکیل می‌دهند و در دل جمهوری آذربایجان قرار دارد، باید به جمهوری آذربایجان منضم شود و یا اینکه به کشور ارمنستان ملحق گردد. این منطقه در سال 1923 م به یکی از استان‌های جمهوری آذربایجان مبدل شد و سال‌ها بعد، اعتصابات عمومی سال 1988 م، اولین نشانه‌های بی‌ثباتی در این گوشه از خاک کشور اتحاد جماهیر شوروی را آشکار ساخت. پس از فروپاشی شوروی، این منطقه با 4400 کیلومتر مربع مساحت، چند ماه پس از اعلام استقلال آذربایجان در سال 1991، خود را مستقل خواند. از آن زمان به بعد میان ارمنه قره باغ که از سوی ارمنستان حمایت می‌شدند و جمهوری آذربایجان جنگ درگرفت که به کشته شدن حدود پنج هزار قره‌باغی و نزدیک به سی هزار آذربایجانی انجامید. هم‌چنین نیروهای ارمنستان در سال 1992 به بهانه کمک به ارمنه قره باغ برای تجزیه جمهوری آذربایجان به این کشور حمله کردند و حدود 20 درصد از خاک این کشور از جمله قره‌باغ را اشغال کردند. دو سال بعد، در دوازدهم مه سال 1994 م با وساطت گروه مینسک که از طرف سازمان امنیت و همکاری اروپا، مامور پیگیری بحران قره‌باغ بود، آتش بس میان دو کشور برقرار شد. از آن زمان، قره‌باغ به یک جمهوری خودمختار داخلی تبدیل شد با این حال، از سال 1998 م به بعد، مسئله قره باغ یکی از مسائل سیاسی جمهوری آذربایجان را تشکیل داده و هنوز راه حل معقولی برای آن پیدا نشده است.

